

לפני 25 שנה

קאותרה והצלחותיה בארצות הברית. כתבת השער תיארה את סיפור חייה של הזמרת הפופולארית. תחת הכותרת, "מה אתה יודע על המין?" פירסמה מערכת "העולם הזה" שאלון מקביל לזה שהוצג בפני אורחי ארצות הברית רית ב"ר/יח קנסי" המפורסם, מתוך כוונה ללמוד על השקפות הישראלי על המין. בשער הגיליון: הזמרת שושנה רמארי (פלניות אדמונדז בשדה דולארוס ויקרקום).

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פורסם כתבת-תחקיר מקיפה תחת הכותרת, "רעב!" על הכנת הכתבה שקרה חוליית-כוכבי, שערכה במשך כמה שבועות חקירה מקיפה בקרב השכבות הנחשלות והנגועות ברעב או ברעב-למחצה. החוליה הביאה עשרות מיקרים לכדיקה רפואית מוסמכת וערכה סדרים מקיפים כמעבורת וכשכונות העוני בטרם נבדשה את מסקנותיה. צוות כתבי השבועון ערך השבוע לפני 25 שנה כתבה מצוירת על איכלוסה של אשקלון בידי עולים מדרום-אפריקה, ששאפו לייסד במקום קהילת עולים אנגלו-כספית. על המשך מסעה של הפסינה "ישראלה", בחפזת השבועון, דווח באמצעות מפה מפויר רמת. הזמרת שושנה רמארי הביאה בלשונה את סיפור הרפת

ראשית מסעותיו של ח"כ יצחק רפאל בחו"ל

גולדה מאיר ופריון הייצור * מה הזמין חיים גורי ב"כסית"?

הסוכנות

מיקרי לגמרי
ישראלים רבים החולמים על נסיעה לחו"ר-לארץ — כלומר, הישראלים היושבים ביש-ראל — היו מקנאים. בלי ספק, ביצחק רפאל, הגבר גבה-הקומה והחב-המיות, בעל הפנים הילדותיות והכיפה של ח"כ הפועל-המזרחי, כי רפאל מסייר לעיתים קרובות ברחבי העולם.

מסרת הסוירים האלה ברורה: רפאל הוא ראש מחלקת העלייה של הסוכנות היהודית. אמנם, עלייה זו הצטמצמה והחלה, ולבסוף כימעט נעלמה לגמרי, אולם לא כן סוירו של רפאל: הוא הוסיף לסייר במרץ, גם כשלא היה עוד מה לסייר. הקרבה עצמית זו של ח"כ הנאמן לא מצאה חן בעיני אנשים צרי-אופק. הם החלו מטילים חשדות בשמו הטוב של ח"כ. שוטרי המכס שמו עליו עין עויינת, ופעם אף הורכבה ועדה פנימית בסוכ-נות שגילתה, משום מה, התעניינות מיוחדת במעשיו של יצחק רפאל.

מופיקה עיתונאית. אולם יצחק רפאל בן הצרימוח אלה. לפני שלושה שבועות נצטע שוב לפאריס, כדי לחקור את ענייני העלייה שם (סדר-הכל של העולים מצרפת בשנה האחרונה: פחות ממאה). העובדה שבאותו זמן דווקא התקיימה בפאריס חתונת בן-אחותו, חיים זוהר, וכי אשתו גלוותה אליו בסויר, לא היתה אלא מיקרה בלבד.

אחרי סויר זה הרגיש רפאל שהוא זקוק לנופש ממושך. מכיוון שהיה אחד מראשי המטיפים נגד השילומים, סבר כנראה שר כדאי לו לראות כמה מן המרצהים הנאיצים מקרוב. לכן נסע לאוסטריה. שם שוב קרה מיקרה: כאילו להכעיס, דווקא בזמן שרפאל בחר בו לנופש שם, התקיימה החגיגות המוסיקליות של זאלצבורג. בהן ייאלץ לבקר בתוקף מעמדו.

לפני צאתו מן הארץ עשה חברי-הכנסת צעד מוזכר מאד: פנה למערכת הצופה וקיבל שתי תעודות-עיתונאית — אחת לעצ-מו, שנייה לאשתו. בעזרת כרטיסים אלה יוכל לקבל הנחה בחגיגות זאלצבורג, בשרי רותי הרכבת האוסטרית וגם בבתי הנופש. ידידיו קיוו כי אחרי נופש זה יהיה לו שוב המרץ הדרוש כדי לטפל בענייני העלייה, אשר למענה משלמים רבבות התור-מים את תרומותיהם לסוכנות היהודית.

המשק

ימה יצא מזה?
זיעה כבדה כיסתה את מצחם של מאות התעשיינים ומנהלי המפעלים, שישבו בי-שבוע שעבר באולמות המרווחים של בית ברל בצופית. היה חם. דבריה של שרת העבודה גולדה מאירסון, שהצאתה היתה מרכז הסימפוזיון לבעיות פיריון הייצור, היו חמים לא פחות. אמרה גולדה מאירסון: לפי המושגים

כר בפחות מ-1500 עותקים ליום, בכמירה חופשית בקיסקים אשר בכל רחבי הארץ, הוסיף להפסיד סכום של 4000 ל"י בכל הו-דש. הפסד כזה יכול להרגיז גם את המיפ-לגה העשרה ביותר.

להפסד זה היה כמה סיבות: העיתון, ש-חתר ברגל אחת להיות צהוב וסנסציוני, נשאר תקוע בגלל השנייה במסורת המעור-בשת של דבר. חלק גדול מהחרי המערכת של הדור היו עסקנים מיפלגתיים קטנים וחסרי-כישרון. העיתון עצמו עסק בעיקר בפולמוס מגעיל עם עיתונים יריבים — שכל תוצאתו היתה להרבות פירסומת לעי-תונים היריבים.

הצעה לרא קופצים. החודש נמאס הדבר גם לראשי מפא"י. הוקמה ועדה פני-מית לדיון בעתיד העיתון, בראשות משה שרת. אחד השוללים החריפים שלו, הבריי-רה בפני הוועדה: לסגור את העיתון, כפי שדרש מזכיר המפלגה מאיר ארגוב, או להפוך אותו לעיתון רציני וגדול, כדרישת זלמן ארן, המזכיר הקודם; או לחולל בו שינוי יסודי, כדרישת חברים רבים אחרים.

בינתיים צצה הצעה גאונית: להקים חבר-רה פרטית שתוציא את העיתון על בסיס מיסחרי, אך תתן 51 אחוזו של המניות למפא"י. משום מה לא קפץ איש על הצעה גאונית זו — אף כי נרמז כי ייעשה מאמץ להניע את משרדי הממשלה המפא"יים לספק את ידיעותיהם החשובות תחילה ל-עיתון זה.

שנשטרשו בארץ, צריך לחיות על הרמה של הארצות המפותחות ביותר, ולעבוד כמו בארצות המפגרות ביותר. אם רצוננו לשי-מור על עצמאות הכלכלית והמדינית, חיי-בים אנו להגביר את פיריון הייצור עד המכסימום.

הדברים, שלא היו חדשות, הישרו די-כאון באולם. רק בלחש העיר אחד היצ-רנים: "מה יהיה אם נגדיל את פיריון הייצור? כיום עובדת התעשייה רק 50 אחוז של תפוקתה, האבטלה גוברת הו-רית. לכת. אם נגדיל את הפיריון, יהיה עלינו לשחק מכונות נוספות ולפטר פועלים נו-רפים."

עיהונות

כני מפא"י כפני הדור
חברי מיפלגת פועלי ארץ-ישראל שיל-שלו יותר מ-100 אלף ל"י לתוך קופת המיפלגה, כדי להקים את הבניין המפואר, בעל ארבע קומות ומסעדה, אליו עברה לפני שלושה חודשים מערכת הדור. יתר על כן, הם חתמו בהמוניהם על העיתון, שכימעט איש מהם לא חלם אפילו לק-רוא אותו. ואם שכחו לחתום, הוזכר להם הדבר בצורה עדינה, עליידי האנשים ש-הקאריירה שלהם היתה תלויה בהם. אלא שכל זה לא הועיל: העיתון, שנמ-

רעב!
בתמונה זו נפתחה הכתבה הגדולה הראשונה בעיתונות הישראלית שחקרה וחשפה את תופעת הצוקה. היא זיעוטה בשעתו את המדינה, שבה היה קיים קשר-שתיקה לגבי תופעה זו. את התמונה הזו צילם צלם-המערכת של העולם הזה דויד רובינגר, כיום צלם טיים בארץ.

"העולם הזה" 825 תאריך: 13.8.53

עיריות

הבטלה משתלמת

במשך שמונה חודשים בילה משה אייזנ-מאיר בנעמנים. במשך כל הזמן הזה היתה עבודתו היחידה במשרד — קבלת משר-כורתו בראשון לחודש. את יורת זמן עבד-דחו הקדיש, מאונס, לשתית תה ולקריאת עיתונו (הוא קורא את חרות). כך היתה עבודתו במחלקה המישפטית של עיריית תל-אביב.

ראש המחלקה, צבי וילביגר, לא התרעם כלל על דרך-עבודתו המזוהה של פקידו. כשהיה אייזנמאיר מטריד אותו לעיתים קרובות בתביעה לקבל עבודה כלשהי, חיי-תה ושוכתו של המנהל: "מה אתה עושה כל כך הרבה רעש? אף אחד לא יודע על זה."

אייזנמאיר חשד שהעבודה נמנעת ממנו בגלל שם העיתון אותו הוא קורא. הוא הבחין שאיש מבין הפקידים לא הביא איתו למשרד את חרות. השאר היו קור-אים את דבר או הבוקר. אם היו פעם בי-מישרד קוראי חרות, הרי שהחליפו את עי-תונם, או החלפו.

קיר אטום. הוא ניסה להתאונן בפני סמכויות גבוהות יותר, ונוכח עד מהרה שאין כל דרך מעשית לבצע זאת: כל הת-לונות והבקשות חייבות לעבור דרך מנהל המחלקה. אייזנמאיר עמד בפני קיר אטום. בינתיים לא ביזבז לחלוטין את זמנו הפנוי: אייזנמאיר, הלומד בשקידה מי-שפטים ומינהל מוניציפלי, התבונן סביבו, גילה ליקויים ופגמים, כתב מאמרי ביקר-רת בעיתונות. על מאמציו להתקדם בעבו-דה, להרחיב את תחום פעולתו, זכה בי-פרס: חופשה של שמונה חודשים בתשלום. למישרה פנוייה, אדפי בקשות.

השבוע ייצר אייזנמאיר תקדים רבי-ערך בהיסטוריה של המישפט-העברי: הוא הגיש בקשה לצו-ליתנאי בבית-המישפט העל-יון לצדק נגד מנהל מחלקתו, ראש הי-עירייה, וחברי מועצת העיר, שיבואו וינמ-קו מדוע הם אינם נותנים לו עבודה במי-שרתו. תמורת המשכורת שהוא מקבל. אם יפסיד אייזנמאיר את המישפט, ואת מקום עבודתו, קיים יסוד איתן להניח כי את המחלקה המישפטית של עיריית תל-אביב יציפו אלפי בקשות לקבלת המי-שרת שתתפנה.

אנשים

● כששמע דויד בן-גוריון כי אור-ניית-מלחמה הודית קטנה עמדה לבקר בי-ישראל, התמלא התלהבות והודיע על רצו-נו העז לבקר על סיפונה, ולהתווכח עם מלחיה על עקרונות הבודדים. רק בקושי שוכנע ראשי-הממשלה עליידי יועציו, שאין לצפות כי מלח באוניה הודית יצטיין בי-חינוכו הפילוסופי.

● אמר השבוע חיים (היי הגי"פ) חפר, הלומד עתה באוניברסיטה העיברית: "עסק ביש, בבוקר רעדתי בירושלים מקור ועלשיו אני רועד כאן (בתל-אביב) מחום". באותה הזדמנות סיפר מעשייה משעשעת על חברו-ליצירה חיים (עד עלות השחר) גורי (שניהם שיתפו פעולה במיספר פי-ז-מונים עליהם חתמו בשם-העט הגור-חפר). גורי ניכנס פעם לכסית, החל חקור את המלצר למחיריהם של מנת-עוף, צלי-בשר ושניצל חויר, הזמין לבסוף, לתדהמת הי-מלצר, כוס סודה.